

Skolens historie

Skolens Historie

Artiklen på denne side er skrevet af Sally Jacobsen og Niels Andersen, Randers Lokalhistoriske Arkiv.

Oust Mølle, der er beliggende vest for Randers, nævnes ifølge opslagsværket Trap Danmark første gang i år 1608, hvilket dog ikke er helt rigtigt, da møllen allerede i 1489 nævnes i et tingsvidne, og det også er en kendsgerning, at den daværende møller, Jens Møller, i hvad der da benævntes Offwerst Mølle, i 1535 stævner Hans Kampen for et overfald i Randers under Skipper Clemens - Fejden.

Oust Mølle hørte oprindeligt under Graabrødre kloster men kom derefter til at høre under Dronningborg slotsgods, og det er da også herefter, at historien bliver mere håndgribelig. I 1630 bortfæster lensmanden på Dronningborg, Otto Marsvin, møllen til Mogens Nielsen, der var tolder i Randers. Mogens Nielsen og hustru skulle have lov at være på møllen på livstid, og en del forhold nævnes i dokumentet, ligesom de stilles under lensmandens beskyttelse. Dokumentet bærer påtegningen: *Actum Dronningborg 24 November 1630. O. Marsvin, egen hånd.*

Af det næste dokument, som foreligger, fremgår det, at Kong Frederik d. 3. sælger og tilskøder møllen til Carl Rosenmeyer, borger i København. Skødet er dateret 13. februar 1662. Mogens Nielsen er stadig fæstemand på møllen.

Den sidste i slægten

Rosenmeyer beholder dog ikke møllen ret længe, da matrikeloptegnelser viser, at den i 1664 ejes af Oberst Mathias Numsen (1648-1731) til Brusgaard m. m., der i parentes bemærket tilhørte en slægt, der egentlig først gjorde sig bemærket ved ham, men som i generationer derefter gjorde sig gældende i det offentlige liv og ikke mindst i militæret. Slægten uddøde med Christian Frederik Numsen i 1811.

I 1695 sælger Mathias Numsen, iflg. skøde tinglyst i 1696, Oust Mølle med tilliggender til Thomas Pedersen Karmark (1652-1711) .rådmand i Randers, bekikket 1687. Pedersen Karmark begyndte som forvalter og ridefoged på Ulstrup og Clausholm godser og var ved sin død tillige købmand i Randers.

I 1718 fremgår det, at rådmand Jørgen Steen (eller Steenz/Stenz), født o. 1690 ejer møllen.

Det fortælles, at der på en ladebygning, sikkert opført af Steenz selv i 1716 var opsat en vindfløj med årstallet 1716, og navnene Søren Stenz og Maren Mikkelsdatter var udhugget.

Vindfløjen skulle vist nu findes i privat eje et, sted syd for Randers.

Ifølge grundtakstation ejes møllen af Lars Pedersen i 1737. Da han dør, overtages den af hans søn Peder Larsen Borup i 1751, hvorom der findes dokument underskrevet af Frederik d. 5 d. 13. august 1751 på Fredensborg. Dokumentet indeholder flere bestemmelser, bl.a. om at Peder Larsen skal tage sig af sine "uforsørgede" søskende. Efter Peder Larsens død i 1776 gifter hans enke sig igen i 1678 med møllens næste ejer Lars Ploug (født 6/2 1741 i Fåborg - død 18/2 1809 i Oust Mølle).

En holden mand

Lars Ploug køber for øvrigt Borup kirke med tilliggender ved auktion i 1785 (se Historisk Aarbog fra Randers Amt 1916). At Lars Ploug er en holden mand fremgår også af, at han, efter at englænderne havde ødelagt vores flåde efter Københavns bombardement i

1807, ved en indsamling i 1808 giver et ret stort bidrag til, at Danmark kan få en ny flåde. Lars Ploug når at få kone nummer to, inden han dør i 1809, og denne kone gifter sig med møllens næste ejer, som er ritmester Hans Georg Faith, der sad på ejendommen til sin død i 1831. Derefter overtog sønnen, der også var officer, og havde samme fornavne som faderen, Hans Georg (1810-1875) ejendommen. Det var Hans Georg Faith junior, der byggede Frøvadsholm i 1858, ligesom han byggede en vejrmølle ved Oust Mølle. Hans Georg Faith var en virksom mand, også mere virksom end økonomien kunne holde til, og måske levede han også, som nogle kilder antyder, over evne. Det gik sådan, at han i 1864 måtte overlade ejendommen til sin søster, fru Laura Pind til Løvenholm, men blev boende i et hus på ejendommen med sin familie, hvor hans kone oprettede en syskole for omegnens unge piger. Under Laura Pinds ejerskab sker der en del ændringer på ejendommen, ligesom hun frasælger en del jord, bl.a. til etablering af Egegården i Helsted, og selve hovedbygningen, Frøvadsholm, lejer hun ud til den engelske ingeniør, der forestod anlægget af jernbanen Randers-Hobro. Resten af ejendommen, landbrugsjorden, møllerne m.m. forpagtes væk. Alene landbrugsjorden udgjorde 160 tdr.land.

Vand, vind og damp

Alt i alt ser det ud til, at det ikke har været rentabelt for Laura Pind at have ejendommen. Om det har været rentabelt for forpagteren er svært at afgøre. Meget var prøvet, man havde både vand-, vind- og dampmølle.

Vandmøllen var en overfaldsmølle, der havde sit fald vest for møllen. To vandhjul drev to møllekværne til henholdsvis mel og malt. Det var vandet fra Svejstrup Bæk, man udnyttede. Der var også blevet etableret et teglværk, men det fik heller ikke nogen økonomisk betydning. Leret var dårligt med for mange sten, hvilket gav dårlige produkter.

Det er imidlertid en kendsgerning, at Laura Pind i lang tid havde ejendommen til salg uden resultat, hvilket bl.a. ses af en annonce i Randers Amtsavis d. 7. april 1870 og igen en, næsten enslydende, d. 1. februar 1872.

Først i maj 1873 lykkedes det at finde en køber, nemlig Randers Kommune, der giver 70.000 Rdl. for hele herligheden. I skødet er anført, at Ritmester Faith og hustru skal have fri bolig i et af gårdens huse resten af deres liv, og at de, hvis de skal flytte, skal have et vist beløb i underhold hvert år. Desuden skal de nyde nogle naturalier fra gården.

Grunden til kommunens interesse for gården var, at man i lang tid havde haft planer om at etablere et nyt vandværk i byens nærhed, og undersøgelser havde vist, at området havde store ressourcer af vand i undergrunden.

Efter at kommunen havde frataget den jord, som skulle bruges til vandværket, solgtes ejendommen til proprietær C.G. Neckelmann, som ejede Egegården, der som tidligere nævnt var udstykket fra Frøvadsholm. Dermed var næsten al jorden igen samlet under en mand.

Neckelmann fik ikke mange år som ejer af ejendommen. I 1881 overdrager hans enke den til sønnen M.J.A. Neckelmann for 151.000 kr.

Det gik åbenbart ikke for godt med driften af ejendommen, for efter M.J.A. Neckelmanns død, blev den i 1902 solgt på tvangsauktion for 115.000 kr. Køberne var tre bankdirektører og en købmand, som antageligt har haft penge "i klemme". Året efter købte købmanden de andre ud for 65.000 kr. og var således, eneejer. Købmanden beholdt ejendommen en halv snes år, og efter ham følger der fire ejere på seks år og denne handlen med ejendommen fortsætter helt op til vor tid.

Vi kan hermed konstatere, at Oust Mølle og Frøvadsholm har haft adskillige ejere og beboere.

Bevaringsværdige

Bygningerne er gennem tiden blevet vedligeholdt og fremstår i dag som bevaringsværdige. Hovedbygningen, laden og den østre sidelænge på Oust Mølle er fredede. Selv om der i tidens løb er blevet frasolgt megen jord, er den tilbageværende jord landbrugspligtig. Ejeren har bopælspligt. Nuværende ejer er proprietær Jens Jacob Øster.

Hovedbygningen Frøvadsholm blev på et tidspunkt frasolgt og sidst i 1940'erne blev den indrettet til lærlingehjem. I 1965 blev Frøvadsholm omdannet til ungdomspension.

Siden 1989 har der været kommunal heldagsskole for børn med adfærdsvanskeligheder eller psykiske problemer i alderen 6 til 12 år.

Anders Lerche var leder af Oust Mølleskolen fra 1989 til 2005 og blev afløst af nuværende leder Finn Almind.